

TEMAT LEKCJI: Żywność dla wszystkich

AUTOR/KA: Dorota Makowiecka

KONSULTACJE MERYTORYCZNE: Magdalena Bodzan

CELE:

Uczeń/uczennica wie, umie rozumie:

- zna podstawowe składniki pokarmowe
- umie odróżnić głód, niedożywienie ilościowe i jakościowe, zna przyczyny i skutki obu zjawisk
- wie jak głód i niedożywienie wpływają na rozwój nie tylko człowieka, ale całych społeczeństw
- rozumie, na czym polega niesprawiedliwość systemu dystrybucji żywności na świecie
- dostrzega, że za produkcją żywności stoją woda, energia, ziemia, klimat a przede wszystkim ludzie
- zna strefy klimatyczne na świecie

CEL SFORMUŁOWANY W JĘZYKU UCZNIA:

- dowiesz się jakie są przyczyny głodu na świecie
- dowiesz się, jakie potrzeby zaspokaja żywność
- poznasz podstawowe składniki pokarmowe
- dowiesz się, czym się różni głód od niedożywienia ilościowego i jakościowego

REZULTATY DLA UCZNIÓW I UCZENNIC:

- będziesz wiedział jakie są przyczyny głodu na świecie
- będziesz potrafił wymienić przyczyny głodu na świecie

HASŁA TEMATYCZNE: żywność, przyczyny głodu, głód i niedożywienie, strefy klimatyczne na świecie

POZIOM EDUKACYJNY (WIEK UCZNIÓW I UCZENNIC/KLASA): IV,V,VI klasa

Materiał edukacyjny Polskiej Akcji Humanitarnej

PRZEDMIOT: godzina wychowawcza, przyroda, etyka

ODWOŁANIA DO PODSTAWY PROGRAMOWEJ:

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie odżywiania się w prawidłowym funkcjonowaniu organizmu
- wymienia zasady zdrowego stylu życia i uzasadnia konieczność ich stosowania
- podaje przykłady współzależności między składnikami krajobrazu, zwłaszcza między klimatem (temperatura powietrza, opady atmosferyczne) a rozmieszczeniem roślin
- umie pracować w grupie
- dostrzega różnorodność postaw i zachowania ludzi
- rozpoznaje podstawowe wartości i dokonuje właściwej ich hierarchizacji

CO TRZEBA PRZYGOTOWAĆ PRZED ROZPOCZĘCIEM LEKCJI?

- karty pracy, puzzle ze zdjęć, pocięte infografiki
- atlas przyrodniczy
- tablica multimedialna
- filmy
- klej

Czas	Cel metody	Opis metody	Potrzebne materiały (np. flipczart, link do filmu, załącznik nr...)	Uwagi i warianty ćwiczenia Na co należy zwrócić uwagę?
5 min		Powitanie, sprawy organizacyjne Podanie celu i tematu lekcji		
20 min	Wprowadzenie do tematu	Nauczyciel/ka informuje uczniów i uczennice, że na zajęciach zostanie poruszony dostęp do żywności na całym świecie, jakie są przyczyny głodu na świecie i czy można ten problem w jakiś sposób rozwiązać. Nauczyciel/ka dzieli klasę na 5 grup: uczniowie losują grupę za pomocą obrazków przedstawiających podstawowe składniki pokarmowe(mleko->białko, masło->tłuszcze, słodczy->cukry, jabłko ->witaminy, kropla wody ->sole mineralne). Każda grupa otrzymuje arkusz szarego papieru z napisanym na środku słowem ŻYWNOSĆ. Zadaniem uczniów i uczennic jest utworzenie mapy mentalnej (burza mózgów), dot skojarzeń z żywnością. Pytanie: <i>Z czym kojarzy Wam się żywność?</i> Uczniowie i uczennice wypisują wszystkie swoje skojarzenia (produkty, owoce warzywa,	Cel lekcji zapisany jest na tablicy, tak aby był widoczny przez całe zajęcia. Załącznik nr 1 Szary papier, kolorowe flamastry, magnesy lub taśma klejąca	

		uprawa, przetwarzanie, słońce, deszcz, ulubione potrawy, wspólne posiłki itd, porządkują według klucza, który sami wymyślają). Po skończonym zadaniu uczniowie i uczennice wieszają plakaty w sali i prezentują je- odczytują swoją mapę mentalną. Przechodzimy do podsumowania zadania.		
15 min	Przypomnienie podstawowych składników pokarmowych.	Nawiązanie do podziału na grupy - uczniowie dochodzą do wniosku, że zostali podzieleni według podstawowych składników pokarmowych. Nauczyciel pokazuje uczestnikom i uczestniczkom lekcji cykl zdjęć, i prosi o zastanowienie się nad odpowiedzią na poniższe pytania: <i>Jakie są podstawowe składniki potrzebne do życia (czyli białko, tłuszcze, cukry, witaminy, woda) ? - utrwalamy informacje z poprzednich lekcji</i> Jakie składniki i produkty nie są potrzebne do życia? Jakie znaczenie ma ilość spożywanej żywności? Czy fakt, że żywność jest urozmaicona ma znaczenie?	Artykuł: <i>Hungry Planet: What the World Eats</i> Link do strony: http://time.com/8515/what-the-world-eats-hungry-planet/ Pod zdjęciem w prawym dolnym rogu znajdują się strzałki, które należy używać chcąc pokazać zdjęcia.	Pytania można powiesić w widocznym miejscu w klasie.

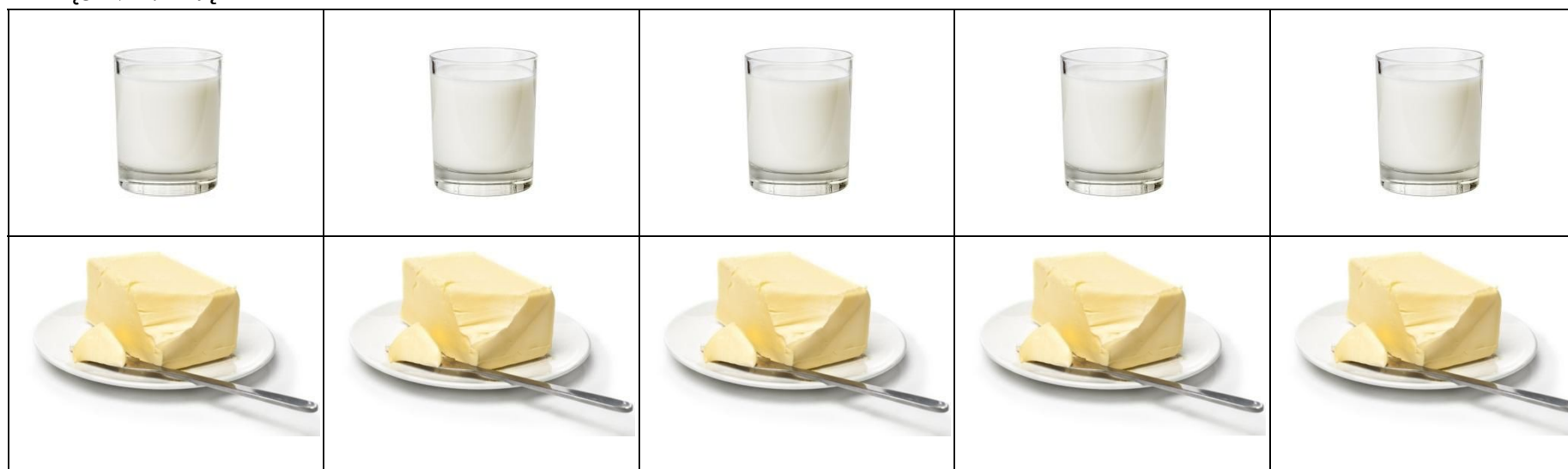
5 min		Podsumowanie zajęć Pytanie kluczowe: Żyjemy po to aby jeść, czy jemy po to aby żyć?		To jest propozycja pytania, może być inne, dotyczące najciekawszych dla uczniów kwestii.
5 min	Wprowadzenie pojęcia głodu i niedożywienia	Krótką pogadankę co to jest głód, nauczyciel wprowadza pojęcia: niedożywienie jakościowe (czy jedzenie jest urozmaicone, czy są wszystkie składniki odżywcze) i ilościowe (czy jest odpowiednia ilość).		Nawiązanie do poprzedniej godziny
10 min	Poznanie niektórych czynników, które mają wpływ na niedożywienie.	Uczniowie pozostają dalej w 5 grupach z poprzedniej lekcji. Otrzymują kolejne zadanie. Każda grupa dostaje zestaw, który zawiera puzzle ze zdjęć. Po ułożeniu puzzli odwracając na drugą stronę (tył - tam gdzie nie ma obrazka) uczniowie i uczennice otrzymują hasła - czynniki, które wpływają na głód i niedożywienie na świecie. Hasła które powinny być zapisane na odwrocie zdjęć: 1. Zmiany Klimatu 2. Rywalizacja o dostęp do ziemi: Biopaliwa i pasze dla zwierząt 3. Brak środków na produkcję żywności 4. Konflikty Zbrojne	Załącznik nr 2 - Zdjęcia pochodzą z publikacji PAH-Prawo do żywności. Link do materiałów: http://www.pah.org.pl/nasze-dzialania/53/wyszukiwarka_materiałow Zdjęcie pochodzi ze strony CSR.PL http://csr.pl/article/126/ Zdjęcie pochodzi ze strony wp.pl.	Dodatkowe materiały dla nauczycieli zaczerpnięte z publikacji PAH-Prawo do żywności - część I (przyczyny głodu na świecie) Można ewentualnie dopisać krótką informację na temat każdej przyczyny pod zdjęciem.

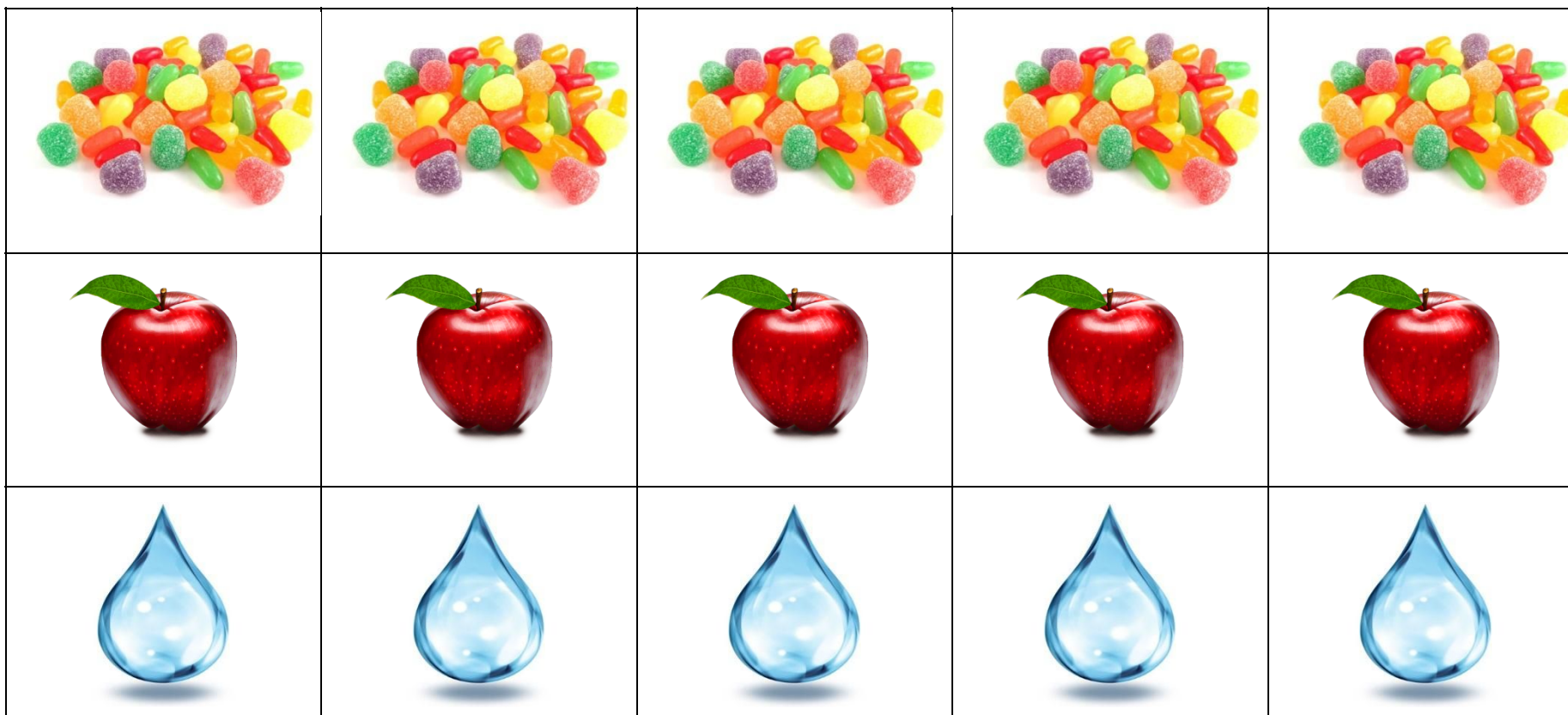
		5. Marnowanie żywności Zapytaj uczniów jak sądzą, w jaki sposób przedstawione na zdjęciach zjawiska przekładają się na głód i niedożywienie na świecie?	http://konflikty.wp.pl/kat,127354,title,Porazajacy-raport-FAO-konflikt-zbrojny-rujnuje-rolnictwo-w-Syrii,wid,15277027,wiadomosc.html	
5min	Pogadanka -zwrócenie uwagi na jeszcze jeden czynnik, że głód nie jest spowodowany tym, że na świecie brakuje żywności, ale przede wszystkim faktem, że ubodzy mieszkańcy naszej planety nie posiadają wystarczających środków na zakup żywności.	Warto zwrócić uwagę, że wszyscy ludzie mają te same potrzeby - jedzą, by móc zdrowo się rozwijać. Żywność na świecie jest różna, ale zawiera te same właściwości: białka, cukry, tłuszcze, witaminy i sole mineralne. Wszędzie też na świecie żywność jest uprawiana. Nadal jednak prawie 800 mln ludzi cierpi z powodu głodu i większość z nich nie mieszka w Europie. Dlaczego? Uczniowie i uczennice oglądają film pt. „Imbir”- po obejrzeniu filmu zainicjuj dyskusję: <i>Co ma wpływ na dobre plony?</i> <i>Czy drobni plantatorzy powinni być wspierani finansowo przez państwo? itp.</i> Dobrze, gdyby w trakcie rozmowy pojawiło się stanowisko zwracające uwagę na to, że głód nie jest spowodowany brakiem żywności na świecie, ale przede wszystkim faktem, że ubodzy mieszkańcy naszej planety nie posiadają wystarczających środków na zakup żywności.	Link do filmu https://www.youtube.com/watch?v=vxF4yf9CbzA	

10min	Zadanie ma na celu pokazanie, że większość produktów pochodzenia roślinnego sprowadzana jest z krajów globalnego Południa.	Uczniowie i uczennice pozostają dalej w 5 grupach. Otrzymują kolejne zadanie polegające na tym, że przy pomocy atlasu do przyrody mają rozmieścić charakterystyczne produkty pochodzenia roślinnego na mapie konturowej świata. Uczniowie i uczennice mają zauważyć, że rośliny, które umieścili na mapie są głównie z półkuli południowej i ze strefy klimatu równikowego oraz śródziemnomorskiego. Uczniowie i uczennice sprawdzają wykonanie zadania na podstawie mapy w atlasie. Wieszają prace w widocznym miejscu. Zadajemy pytanie: <i>Skoro większość produktów jest na półkuli południowej, to dlaczego na tej samej półkuli jest niedożywienie?</i>	Załącznik nr 3 (mapa klimatyczna świata) drukujemy na A3 dla każdej grupy. Załącznik nr 4 Atlas przyrodniczy do szkoły podstawowej -WSiP	Można nawiązać do stref klimatycznych ale tylko w klasie VI. Można przynieść okazy roślin z różnych stron świata do klasy, produkty, np. czekoladę, kawę, jabłka, ryż, banany i zaznaczyć na mapie, skąd pochodzą.
12 min	Zwrócenie uwagi na problemy głodu i niedożywienia na całym świecie.	Zaproś uczniów i uczennice do obejrzenia filmu pt. „Jak wyżywić świat?”, który będzie podsumowaniem tej lekcji. Przed jego włączeniem zadaj poniższe pytania: 1) Czym jest niedożywienie? 2) Jakie postacie pojawiły się w filmie i jak ich decyzje wpłynęły na zjawisko niedożywienia? Swoje odpowiedzi, uczestnicy warsztatów mogą zapisywać na kartce papieru w trakcie projekcji filmu. Po obejrzeniu wszystkie grupy porównują	Link do filmu: https://www.youtube.com/watch?v=V7k-itDMOBM	

		swoje odpowiedzi.		
3 min	Zakończenie lekcji	Na zakończenie lekcji, nauczyciel/ka zadaje pytanie kluczowe: Czy mamy wpływa na zwalczanie niedożywienia na świecie?		Opcjonalnie: można zrezygnować z pytania, na rzecz ożywionej dyskusji po filmie.

ZAŁĄCZNIKI: Załącznik nr 1

Załącznik nr 2

Drukujemy zdjęcie(tniemy na kawałki - puzzle), a po drugiej stronie drukujemy hasło.

FOT 9 Wyschnięta ziemia w Mauretanii. W 2012 roku 700 000 mieszkańców tego kraju zostało dotkniętych skutkami kryzysu żywnościowego. FOT. PABLO TOSCO/OXFAM/CC

ZMIANY KLIMATU

FOT 10. Ziarno kukurydzy jest bardzo dobrym surowcem do produkcji etanolu, który może być wykorzystany jako dodatek do benzyny w czystej postaci, a także spalany bezpośrednio np. przy produkcji energii elektrycznej. FOT. TAU ZERO/FUCKR/CC

RYWALIZACJA O DOSTĘP DO ZIEMI:BIOPALIWA I PASZE DLA ZWIERZĄT

BRAK ŚRODKÓW NA PRODUKCJĘ ŻYWNOŚCI

MARNOWANIE ŻYWNOSCI

Uprawa oliwek w Syrii (fot. AFP / Marco Longari)

W Syrii rolnictwo jest w opłakanym stanie z powodu konfliktu zbrojnego. Zbiory pszenicy i jęczmienia spadły w Syrii o połowę.

KONFLIKTY ZBROJNE

Załącznik nr 3

Załącznik nr 4

Ameryka Północna i Ameryka Południowa							
kukurydza	papryka	maniok	maniok	ziemniaki	pomidor	bataty	fasola
fasola	kakaowiec	bataty	kakaowiec				
Europa							
oliwki	winorośl	winorośl	sałata	por	pietruszka	burak cukrowy	burak cukrowy
Afryka							
arbuz	kawowiec						
Azja							
pomarańcze	granaty	banany	banany	banany	cynamon	herbata	buraki
bawełna	pszenica	żyto	ryż				

ŹRÓDŁA I MATERIAŁY DODATKOWE :

- <http://time.com/8515/what-the-world-eats-hungry-planet/>
- http://www.pah.org.pl/nasze-dzialania/53/wyszukiwarka_materialow
- <http://csr.pl/article/126/>
- <http://konflikty.wp.pl/kat,127354,title,Porazajacy-raport-FAO-konflikt-zbrojny-rujnuje-rolnictwo-w-Syrii,wid,15277027,wiadomosc.html>
- <https://www.youtube.com/watch?v=vxF4yf9CbzA>
- <https://www.youtube.com/watch?v=V7k-itDMOBM>
- <http://www.wiking.edu.pl/article.php?id=898>
- Atlas przyrodniczy do szkoły podstawowej –WSiP

Scenariusz jest dostępny na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 3.0 Polska (CC BY 3.0). Pewne prawa zastrzeżone na rzecz autorów oraz Polskiej akcji Humanitarnej. Utwór w tej wersji powstał w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej realizowanej za pośrednictwem MSZ RP w roku 2016. Zezwala się na dowolne wykorzystanie utworu, pod warunkiem zachowania ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji, o posiadaczach praw oraz o programie polskiej współpracy rozwojowej. Treść licencji jest dostępna na stronie <http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/pl>.